

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Οικονομικών

Θέμα: Μη διατηρήσιμο 'πρωτογενές πλεόνασμα'

Το 2010 , η Ελλάδα έχασε τη δυνατότητα δανεισμού μέσω των αγορών και δανείστηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (τα λεγόμενα μνημόνια με την τρόικα). Ένας από τους όρους για να συνεχιστεί αυτός ο δανεισμός είναι να επιτευχθούν συγκεκριμένοι ετήσιοι στόχοι για το πρωτογενές πλεόνασμα.

Ο ισοσκελισμένος προϋπολογισμός είναι προτιμότερος από τον ελλειμματικό. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι η άμεση ισοσκέλιση με ανυπολόγιστο κόστος είναι προτιμότερη από την βαθμιαία. Ομοίως, αυτό δεν σημαίνει , ότι το δημοσιονομικό πλεόνασμα είναι προτιμότερο από την ισοσκέλιση, ιδίως σε συνθήκες βαθειάς ύφεσης. Εάν το δημόσιο έλλειμμα σημαίνει εισαγωγή πρόσθετων πόρων στην οικονομία, το δημόσιο πλεόνασμα σημαίνει ακριβώς το αντίθετο: απόσπαση πόρων από την οικονομία. Με το πλεόνασμα, η οικονομία αποδυναμώνεται και συρρικνώνεται, η ύφεση επιδεινώνεται, η ανεργία εκτινάσσεται, λόγω της προνομιακής εξυπηρέτησης των δανειστών. Όσο το πλεόνασμα αυξάνεται τόσο αποσταθεροποιείται η οικονομία και εκτοξεύεται η ανεργία. Με το δημόσιο έλλειμμα το κράτος εισάγει στην οικονομία περισσότερο χρήμα απ' όσο αφαιρεί από αυτήν. Με την ισοσκέλιση, το κράτος δίδει στην οικονομία όσα ακριβώς αφαιρεί από αυτήν, ενώ με το πλεόνασμα το κράτος αποσπά από την οικονομία περισσότερα απ' όσα της επιστρέφει μέσω των δημόσιων δαπανών.

Πλεόνασμα του δημόσιου τομέα σημαίνει έλλειμμα του ιδιωτικού. Όπως και το αντίστροφο: δημόσιο έλλειμμα σημαίνει ιδιωτικό πλεόνασμα. Όσο περισσότερα χρήματα αποσπά το κράτος από την οικονομία τόσο περισσότερο αυτή πλήττεται από αυξανόμενη έλλειψη ρευστότητας. Κάθε δημόσιο πλεόνασμα προκαλεί υφεσιακά αποτελέσματα στην οικονομία. Όπως και κάθε δημόσιο έλλειμμα τονώνει το επίπεδο λειτουργίας της οικονομίας. Στην τελευταία περίπτωση, ελλοχεύει κίνδυνος πληθωρισμού, ενώ στην πρώτη ο αντίθετος κίνδυνος, αυτός του αποπληθωρισμού. Εάν η οικονομία είναι ήδη σε ύφεση, η απόσπαση πλεονάσματος την βυθίζει αναπόφευκτα σε μεγαλύτερη ύφεση. Στη χώρα μας, το πλεόνασμα (εάν είναι αληθινό) βασίζεται κυρίως στην υπερφορολόγηση και δραστική περικοπή των δημόσιων δαπανών, που συρρικνώθηκαν την τελευταία τετραετία κατά 25%, με συνέπεια την κατάρρευση της οικονομίας, την κατακόρυφη πτώση του εθνικού εισοδήματος κατά -27% και εκτόξευση της ανεργίας στο 28%.

Όσο οι δημόσιες δαπάνες συνεχίζουν να περικόπονται, μπορεί να προκύπτει πλεόνασμα τα επόμενα έτη. Εάν όμως αυτό επιστρέφεται στην οικονομία (είτε μέσω δημόσιων επενδύσεων είτε κοινωνικών δαπανών και ενισχύσεων στα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα) τότε το πλεόνασμα παύει να είναι πλεόνασμα. Σε κάθε περίπτωση, μέχρι σήμερα οι περικοπές και φοροεπιδρομές πλήττουν περισσότερο τα μικρά και μεσαία εισοδήματα, απ' ό,τι τα υψηλά. Για την κυβέρνηση, θα είναι αποτυχία της , εάν δεν ισοσκελίσει τα ελλείμματά της. Θα είναι όμως ακόμη μεγαλύτερη αποτυχία της (σε βάρος της οικονομίας και των μικρομεσαίων εισοδημάτων) , εάν συγκεντρώσει περισσότερα έσοδα από ό,τι δαπάνες. Η υπέρβαση εσόδων δεν είναι μικρότερη αποτυχία από την υστέρηση αυτών. Διαβεβαιώνει ο πρωθυπουργός , ότι το πρωτογενές πλεόνασμα θα είναι υπερτριπλάσιο του αρχικά αναμενόμενου και δεσμεύεται ότι αυτό «θα επιστραφεί στην κοινωνία», στους χαμηλοσυνταξιούχους κ.α., υπό τον όρο ότι πλεόνασμα θα διατηρείται τα επόμενα χρόνια. Η προαναγγελλόμενη «επιστροφή» του πλεονάσματος στην κοινωνία προϋποθέτει , τα θύματα της ύφεσης και της ανεργίας θα βρίσκονται ακόμη εν ζωή...

ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΛΙΑ – ΤΣΑΡΟΥΧΑ
ΣΤ' Αντιπρόεδρος Βουλής των Ελλήνων

Στη δίνη της τρέχουσας κρίσης, δεν υπάρχει χώρα του Δυτικού κόσμου με δημοσιονομικό πλεόνασμα. Όλες κινούνται είτε με αρνητικό είτε ισοσκελισμένο δημοσιονομικό ισοζύγιο (όπως η Γερμανία). Όπως επισημαίνει ο Π. Κρούγκμαν, σε περίοδο ύφεσης, κάθε παραγωγική δαπάνη είναι προτιμότερη από τη μη-παραγωγική και η μη-παραγωγική προτιμότερη από την αδράνεια. Μεταξύ των τριών επιλογών, παραγωγικές δαπάνες, μη-παραγωγικές, αδράνεια, η κυβέρνηση επιλέγει μια τέταρτη και πιο επιζήμια: όχι μόνον αδράνεια, αλλά περικοπές δαπανών, ώστε να παρουσιάζει πλεόνασμα.

Όμως, εάν το έλλειμμα, ενεργοποιώντας το ενδεχόμενο πληθωρισμού, αποσταθεροποιεί την οικονομία, το πλεόνασμα είναι βέβαιο ότι, με την περικοπή της δαπάνης, καταστέλλει την οικονομία. Το ισοσκελισμένο πρωτογενές ισοζύγιο μπορεί να μην ενθαρρύνει την οικονομία, αλλά δεν την καταστέλλει. Εάν το ελληνικό πλεόνασμα επιβεβαιωθεί, θα είναι το μοναδικό στην Ευρώπη, ενώ το τίμημα για αυτό -τερατώδης ύφεση και ανεργία- θα είναι εξίσου μοναδικό.

Πέραν τούτου, παρασιωπάται ότι το πλεόνασμα δεν προορίζεται να επιστραφεί, αφού η κυβέρνηση υπολογίζει μέσω αυτού να καθησυχάζει τις αγορές και την τρόικα. Ειδικότερα, προτίθεται να χρηματοδοτεί μέσω αυτού τις «μαύρες τρύπες» και την εξυπηρέτηση του χρέους. Το πλεόνασμα θα παραδίδεται στους δανειστές και όχι στην κοινωνία.

Στο όνομα της «σταθεροποίησης» η χώρα δεν παύει να αποσταθεροποιείται και να καταστρέφεται δίχως όρια. Στο όνομα της ισοσκέλισης του ελλείμματος και της εξυγίανσης του δημόσιου τομέα, η νοσηρότητα μεταφέρεται στον ιδιωτικό τομέα. Η ιδιωτική οικονομία αφαιμάσσεται χωρίς τέλος, οι επιχειρήσεις η μία μετά την άλλη κλείνουν, η ανεργία εκτινάσσεται. Το σκοπούμενο πρωτογενές πλεόνασμα του δημόσιου τομέα συνεπάγεται πρωτογενές έλλειμμα για τον ιδιωτικό. Όμως, εάν δεν επιτρέπεται στο δημόσιο να βασίζεται σε ελλείμματα, το ίδιο ισχύει ακόμη περισσότερο για τον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος εξ' ορισμού εξαρτάται πολύ περισσότερο για την χρηματοδότησή του από τις αγορές.

Τη στιγμή που η οικονομία της χώρας έχει περιέλθει σε συνθήκες χρηματοπιστωτικής ασφυξίας, η τρόικα με τη συνδρομή των ελληνικών κυβερνήσεων επιβάλλει όλο και περισσότερα μέτρα που δεν την ελαφρύνουν, αλλά την επιτείνουν ακόμη περισσότερο. Όσο η αφαίμαξη της ελληνικής οικονομίας συνεχίζεται, τόσο λιγότερα έσοδα θα αποδίδει στο δημόσιο για την ισοσκέλιση των λογαριασμών του. Υγιές Δημόσιο με ασθενή ιδιωτικό τομέα δεν νοείται.

Από τη στιγμή που η τρόικα ανέλαβε την διαχείριση του ελληνικού χρέους, το χρέος αντί να μειωθεί συνεχώς αυξάνει. Έχει εκτιναχθεί τόσο ως ποσοστό του ΑΕΠ, όσο και σε απόλυτα μεγέθη. Ακόμη κι αν υποθεθεί ότι ήταν αρχικά διαχειρίσιμο, μετά την τετραετή «διαχείρισή» του από την τρόικα αναμφισβήτητα έχει καταστεί μη βιώσιμο.

Παράλληλα, ενώ οι μισθοί και το κόστος εργασίας συμπιέζονται δίχως προηγούμενο, με πρόσχημα την ανάκτηση ανταγωνιστικότητας, εντούτοις, οι επενδύσεις που υποτίθεται ότι θα προσελκύονταν προκειμένου να αξιοποιήσουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας όχι μόνον δεν εμφανίζονται στον ορίζοντα, αλλά και όσες υπήρχαν από πριν φεύγουν η μία μετά την άλλη στο εξωτερικό.

Το δραματικό έλλειμμα ρευστότητας που υπάρχει σήμερα επιτείνεται ακόμη περισσότερο με την προσπάθεια απόσπασης πλεονάσματος υπέρ των δανειστών, όπως επίσης με την επενδυτική άπνοια και με την συρρίκνωση της ρευστότητας προς την οικονομία. Εάν στο παρελθόν, πρόβλημα ήταν ο υψηλός πληθωρισμός, σήμερα μεγαλύτερο πρόβλημα αναδεικνύεται το ακριβώς αντίθετο, ο αποπληθωρισμός. Ενώ κυβέρνηση και τρόικα θεωρούν θετική την μείωση των τιμών, εν τούτοις, στις συγκεκριμένες συνθήκες, όσο αυτή συνεχίζεται, κινδυνεύει να μετατρέψει την χώρα σε οικονομική έρημο, εντός της οποίας ουδεμία απολύτως οικονομική δραστηριότητα μπορεί να επιβιώνει.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

Κάθε δημοσιονομικό πλεόνασμα συνεπάγεται υφειακές επιπτώσεις, εκτός εάν ο ρυθμός ανάπτυξης είναι υψηλότερος του πλεονάσματος. Ο προϋπολογισμός προβλέπει ανάπτυξη 0,6% και πλεόνασμα 1,6% του ΑΕΠ. Τι σημαίνει αυτό στην πράξη αν όχι συνέχιση της ύφεσης και για φέτος (0,6-1,6=-1% του ΑΕΠ);

ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΛΙΑ – ΤΣΑΡΟΥΧΑ
ΣΤ' Αντιπρόεδρος Βουλής των Ελλήνων

Ακόμη και με την πιο ευνοϊκή ρύθμιση, όπως έχει διαρρεύσει από την πλευρά Σόιμπλε, η ετήσια εξυπηρέτηση του χρέους θα συμπτυχθεί σε 4 δις ευρώ με ορίζοντα το 2050, ήτοι 2,2 % του ΑΕΠ. Χρέος που απορροφά 2,2% του εθνικού εισοδήματος, ενόσω αυτό συρρικνώνεται κατά 4%, πόσο βιώσιμο είναι;

Αν από μια υφεσιακή οικονομία όπως η ελληνική (-27 του ΑΕΠ) το κράτος βγάζει και πλεόνασμα, δεν αυξάνεται η πίεση για μεγαλύτερη ύφεση;

Γιατί το κυνηγητό του πρωτογενούς πλεονάσματος με όρους βαθύτερης ύφεσης και εκτίναξης του χρέους είναι θετική εξέλιξη;

Πως αλλιώς αυτό ονομάζεται, εάν όχι πτωτικός φαύλος κύκλος, στον οποίο η χώρα μας έχει παραδοθεί την τελευταία τετραετία και στον οποίο συνεχίζει να καταβυθίζεται χωρίς προοπτική εξόδου από αυτόν;

Πόσο βιώσιμη είναι η ελληνική κοινωνία υπό συνθήκες αενάως επιδεινούμενης ύφεσης και υψηλής ανεργίας;

Αν δεν πληρώνει το Δημόσιο, ενώ έχει βαλθεί να εξοντώνει τον ελληνικό λαό με εντολές έξωθεν, με αποτέλεσμα την καταστροφική απαξίωση των υπηρεσιών και των υποδομών που χωρίς αυτές ούτε η κοινωνία ούτε η οικονομία μπορεί να αναπτυχθεί, τότε πως μπορούμε να μιλάμε για θετική εξέλιξη;

Αν το Δημόσιο λεηλατεί όχι μόνο τη δημόσια περιουσία, αλλά και την ιδιωτική μαζί με το λαϊκό εισόδημα, αφαιρώντας συνεχώς πόρους από την πραγματική οικονομία κι έτσι πετυχαίνει μείωση του ελλείμματός του, τότε γιατί μια τέτοια εξέλιξη είναι θετική;

Πόσο διατηρήσιμο είναι το «πρωτογενές πλεόνασμα» και τι αντίκρισμα έχει στην οικονομία και τη ζωή της κοινωνίας;

Αθήνα, 5 Μαρτίου 2014

Η Ερωτώσα Βουλευτής

Μαρία Κόλλια Τσαρουχά
ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων
Βουλευτής Ν. Σερρών